

GEOGRAFIE

I. Preliminarii

Știință milenară, despre om și natură, **Geografia** caută să explice aspecte ale mediului înconjurător, obținându-și un loc important între domeniile cunoașterii. Totodată, devine un instrument util societății prin latura sa practic-aplicativă (prognozarea și gestionarea fenomenelor meteorologice, a inundațiilor, a alunecărilor de teren, planificarea și amenajarea teritoriului și nu în ultimul rând predarea ca disciplină școlară în cadrul de bază, etc).

Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2016-2017 reprezintă viziunea de ansamblu asupra modului de realizare a procesului de predare – învățare și evaluare, proiectată și aplicată din perspectiva actualelor concepții de stabilire a tipologiilor curriculare pentru *disciplinele școlare*, în funcție de criteriul *aplicabilității* curriculumului și din perspectiva *relației cu evaluarea*, eșalonate conform următoarelor dimensiuni:

- ✓ Curriculumul scris/ stabilit;
- ✓ Curriculumul predat/ operaționalizat;
- ✓ Curriculumul învățat/ realizat/ atins;
- ✓ Curriculumul evaluat.

II. 1. Curriculumul scris/ stabilit

În anul de studii 2016-2017 formatul actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei școlare *Geografie* includ:

- ✓ *Curriculumul modernizat la geografie pentru învățământul gimnazial și liceal*, aprobat prin ordinul ME nr.331 din 12.05.2010;
- ✓ *Planul-cadru pentru anul de studii 2016-2017*, aprobat prin ordinul ME nr.242 din 25 martie 2016;
- ✓ *Standardele de eficiență a învățării la Geografie pentru învățământul gimnazial și liceal*, aprobate prin ordinul ministrului educației nr. 1001 din 23.12.2011.
- ✓ *Ghidul de implementare a curriculumului modernizat la Geografie pentru treapta gimnazială*, aprobat prin ordinul ministrului educației nr.597 din 30.06.2011;
- ✓ *Ghidul de implementare a curriculumului modernizat la Geografie pentru treapta liceală*, aprobat prin ordinul ministrului educației nr.810 din 9.11.2010;
- ✓ *Referențialul de evaluare la Geografie, Instrumentele de evaluare aferente standardelor de eficiență a învățării la disciplina școlară Geografie*, aprobare prin decizia Consiliului Național pentru Curriculum (proces – verbal nr.2 din 4 aprilie 2014);
- ✓ *Programa de bacalaureat la Geografie*, aprobată prin ordinul ME nr.1137 din 27.11.2015.

Conform Planului-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal, pentru anul de studii 2016-2017

Geografie are statut de disciplină obligatorie a ariei curriculare.

Disciplinele opționale, care vin în completarea competențelor specifice disciplinei *Geografie*, vor fi selectate din lista orientativă propusă de Ministerul Educației, conform *Planului - cadru de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru 2016-2017*. Orele opționale nu pot fi utilizate pentru extindere la disciplinele obligatorii.

Structura verticală a curriculumului la geografie

Geografie ca disciplină școlară are, în prezent, următoarea structură verticală:

Clasa a V-a: Geografie generală

Clasa a VI-a: Geografia continentelor și oceanelor
 Clasa a VII-a: Geografia continentelor și oceanelor
 Clasa a VIII-a: Geografia fizică a Republicii Moldova
 Clasa a IX-a: Geografie umană a Republicii Moldova
 Clasa a X-a: Geografie fizică generală
 Clasa a XI-a: Geografia umană a lumii
 Clasa a XII-a: Geografia mediului

În perspectivă, această eșalonare verticală ar putea fi influențată de tendințele de dezvoltare curriculară astfel ca disciplina școlară **Geografie** să devină o disciplină individualizată și credibilă în învățământul secundar general.

II. 2. Curriculumul predat/ operaționalizat

În vederea implementării prevederilor Curriculumului scris cadrele didactice și manageriale vor organiza procesul educațional la disciplina școlară **Geografie** în formatul stipulat în Planul – cadru de învățământ:

✓ pentru ciclul gimnazial (clasele a V-IX)- 1 oră săptămânal (34 ore anual).

La decizia instituției de învățământ, în clasa a V-a, disciplina Științe va fi predată, în semestrul I, cu 2 ore săptămânal, iar disciplina Geografie – în semestrul II, cu 2 ore săptămânal (similar anului precedent de studii).

✓ pentru ciclul liceal (clasele a X- XI-a)- câte 2 ore săptămânal (68 ore anual), clasa a XII-a câte 1 oră săptămânal (34 ore anual).

În vederea asigurării caracterului funcțional și aplicabil al disciplinei școlare **Geografie** procesul educațional va fi orientat spre corelarea aspectelor determinante de organizare a activității didactice:

Aspecte generale	Aspecte specifice	Aspecte practice
Asigurarea unui demers interactiv de predare – evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru fiecare elev.	Proiectarea activității pornind de la caracterul epistemologic și distinctiv la disciplinei;	Realizarea în bază de exerciții, probleme, investigații, activități de cercetare, excursii, vizite de studiu, etc
Plasarea accentului nu doar pe memorare ci pe implicarea activă în sarcinile de lucru a elevilor.	Respectarea sugestiilor de conținuturi curriculare, recomandate la geografie;	Interpretarea legităților învelișului geografic,
Încurajarea lucrului în echipă, spiritului competitiv și stimularea creativității;	Corelarea dimensiunilor transferului didactic prin care cunoștințele științifice devin cunoștințe de învățat, astfel ca <i>cunoștințele științifice</i> , rezultate din cercetare să evolueze în <i>cunoștințe de învățat</i> , utilizate în clasă;	Explicarea proceselor și fenomenelor geografice,
- valorificarea informațiilor de referință din diverse surse informaționale;	Formularea finalităților (competențe vizate și obiective educaționale) pe unități de învățare sau teme;	Aplicarea proceselor și elementelor matematice în măsurarea distanțelor, la calcularea densității populației, a bilanțului natural ș.a.,
dezvoltarea gândirii critice.	Identificarea factorilor ce favorizează reușita didactică și succesul școlar.	utilizarea corectă a surselor de informare (atlase, manuale, dicționare ș.a.).

Componenta activității practice a *Geografiei școlare* ca determinantă a curriculumului operaționalizat, are un caracter creator și contribuie nemijlocit la formarea și dezvoltarea competențelor participative la viața socială, la transpunerea cunoștințelor funcționale în practică.

Managementul didactic al activităților practice presupune din parte profesorului:

- ✓ respectarea timpului alocat – minim 45 de minute, desfășurate în cadrul orei la clasă și nu acasă;
- ✓ respectarea opticii subiectelor propuse - pornind de la cunoștințele însușite anterior de elevi sau care urmează să fie însușite în timpul desfășurării aplicației;
- ✓ asigurarea organizării și desfășurării aplicațiilor practice, prin atenționarea asupra erorilor, greșelilor comise de către elevi în timpul realizării;
- ✓ informarea din timp a elevilor cu obiectivele lucrării, precum și importanța practică a ei (aplicabilitatea);
- ✓ elaborarea sarcinilor de lucru orientate spre formarea, dezvoltarea priceperilor, deprinderilor practice, atitudinilor, conform cerințelor curriculare;
- ✓ includerea lucrului diferențiat pentru a implica în activitate toți elevii;
- ✓ evaluarea și aprecierea rezultatelor aplicației practice

În funcție de competența vizată, se conturează următoarele tipuri de aplicații practice:

- ✓ ***Aplicații practice destinate însușirii unor metode, procedee, priceperi și deprinderi de muncă.***

Exemple: Clasa a VI-a, aplicația practică nr 1 - *Determinarea coordonatelor geografice, aplicând rețeaua de grade a hărții,*

Clasa a X-a; aplicația practică nr 2, *Calcularea orei pe glob, utilizând rețeaua de grade/ harta fuselor orare,*

- ✓ ***Aplicații practice de aplicare și fixare a cunoștințelor.***

Exemple: Clasa a XI-a, aplicația practică nr 2 - *Descrierea economico-geografică comparativă a Italiei și Norvegiei, conform algoritmului.*

- ✓ ***Aplicații practice cu scop de evaluare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor***

Exemple: Clasa a X-a, aplicație practică nr 2. *Descrierea unei zone climatice în baza hărții climatice și a climogramelor,*

- ✓ ***Aplicații practice de proiectare și cercetare.***

N.B. Aspecte metodologice și didactice privind tipologia aplicațiilor practice enumerate, cu exemple de conținuturi pot fi găsite în *Sugestii metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2014-2015.*

III. Aspecte didactice și de management ale procesului educațional la disciplină

În atenția comunității educaționale a profesorilor de geografie: în anul de studii 2016—2017 se recomandă:

- **tema de cercetare la clasă:**

”Analiza progresului școlar din perspectiva finalităților educaționale ale disciplinei școlare Geografie”

- **domenii de extindere a experiențelor didactice și metodice** pentru Comisiile metodice raionale și instituționale ale ariei curriculare *Educație socio-umanistică:*

- ✓ *Utilizarea TIC în formarea și evaluarea competențelor specifice la geografie;*
- ✓ *Strategii de evaluare a competențelor la geografie;*

Responsabilii de procesul educațional la geografie din cadrul Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului ale administrației publice locale de nivelul doi vor respecta /asigura contextul tematic nominalizat în activitatea de monitorizare, evaluare și de asistență metodică desfășurată în instituțiile de învățământ din subordine.

Agenda activităților educaționale promovate de profesorul de geografie în cadrul decadelor tematice va include:

- ✓ desfășurarea activităților extrașcolare
 - ✓ consacrate „Zilei mediului înconjurător”, „Zilei Pământului”;
 - ✓ participarea, încadrarea elevilor/ instituției în:
- a) proiecte devenite tradiționale în învățământul secundar general, cum ar fi „Eco-școala” sau „Bio masa”, care dispun de o coordonare științifică exterioară și presupun realizarea unor activități de colectare a diferitelor materiale, de economisire și protecție a resurselor mediului înconjurător;
 - b) proiecte cu tematici referitoare la elemente ale orizontului local, cum ar fi „Geografia localității natale”, ce contribuie la stimularea percepției geografiei orizontului local și a localității/ microsectorului în cadrul raionului/ municipiului într-un mod conex.

III. 1. Sugestii privind proiectarea didactică

Procesul instructiv-educativ este o activitate complexă, conștientă, sistematică și organizată, orientată spre realizarea unor obiective concrete și spre dobândirea de competențe.

În acest sens **activitatea de proiectare** a procesului constituie premiză și condiție în asigurarea eficienței, implicând:

- ✓ cunoașterea conținutului actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei;
- ✓ analiza competențelor vizate prin învățarea Geografiei; analiza structurii conținutului și delimitarea unităților mari, a succesiunii acestora;
- ✓ corelarea conținuturilor cu ale altor discipline de învățământ și cu condițiile de realizare;
- ✓ stabilirea ritmului de parcurgere a unităților de conținut, în funcție de numărul de ore prevăzut; repartizarea resurselor de timp pe tipuri de activități;
- ✓ raportarea conținuturilor curriculare la *Standardele de eficiență a învățării la Geografie*,
- ✓ eșalonarea conținuturilor curriculare conform domeniilor de conținut: *Limbajul geografic; Sistematizarea și interpretarea organizatorilor statistici, grafici și cartografici; Relațiile cauzale dintre componentele mediului geografic; Atitudine și comportament privind mediul geografic*;
- ✓ selectarea formelor și modurilor de organizare a procesului de predare-învățare- evaluarea pornind de la recomandările didacticii contemporane;
- ✓ asigurarea parcursului acțional clar privind modul de realizare a curriculumului scris.

Proiectarea didactică la disciplină va fi elaborată în baza unităților de învățare, concepute logic conform principiul de predare specific treptei de școlaritate.

Fiecare unitate de învățare, inclusă în macroproiectare, va fi însoțită de proiectul acesteia, care include lecțiile din respectiva unitate de învățare, cu indicarea pașilor pentru formarea competențelor specifice prin valorificarea anumitor activități de învățare. La elaborarea proiectării în baza unităților de învățare se recomandă structurarea în corespondere cu cadrul dezvoltării gândirii critice: Evocare - Realizarea sensului –Reflecție - Extindere, sau cadrul simplificat al ERRE: Familiarizare – Structurare - Aplicare.

Important este faptul ca prin parcurgerea acestor etape, în cadrul unei unități de învățare, să se obțină formarea unor secvențe de competențe. Proiectul didactic, realizat în baza unităților de învățare, presupune ca fiecărei lecții, din cadrul unității de învățare, să-i corespundă una din etapele menționate sau se acceptă trecerea prin toate trei etape la fiecare lecție.

Planificarea unei unități de învățare cuprinde un antet și un tabel.

Pentru a realiza o planificare pe unități de învățare, profesorul va parcurge următoarele etape:

- Completarea antetului și
- Elaborarea tabelului
- Selectarea conținuturilor – *Ce voi face?*
- Identificarea secvențelor de competențe specifice - *În ce scop voi face?*
- Alegerea activităților de învățare – *Cum voi face?*
- Analiza resurselor – *Cu ce voi face?*
- Stabilirea instrumentelor de evaluare – *Cît s-a realizat?*

La elaborarea oricărui model de macroproiectare la *Geografie* se va ține cont de următoarele aspecte:

- corelarea adecvată dintre competențele cheie/ transdisciplinare - competențele specifice și sub-competențe cu conținuturile vizate;
- stabilirea logicii succesiunii și eșalonării în timp a parcurgerii unităților de conținut;
- stabilirea unui sistem de evaluare complex.

Cerințe unice la elaborarea paginii de titlu a proiectării didactice:

1. Denumirea instituției de învățământ;
2. Numele și prenumele profesorului;
3. Anul de studii, clasa;
4. Numărul de ore (pe semestru, anual);
5. Numărul de evaluări, lucrări practice (pe semestru, anual);
6. Discutat la ședința Comisiei metodice (numărul procesului verbal);
7. Coordonat de directorul-adjunct;
8. Aprobata de directorul instituției.

III.2. Sugestii metodologice privind procesul de predare-învățare

În raport cu abordările tradiționale, geografia contemporană a evoluat îndeosebi în ultimele decenii, din perspectiva utilizării metodelor moderne, care au depășit sensibil abordările de până acum (programe informatice, imagini satelit, prelucrări de date, Sisteme Informaționale Geografice (GIS)).

În vederea organizării unei instruirii moderne, prin intermediul **Geografiei școlare** este recomandată valorificarea și utilizarea de către profesori a **tehnologiei informației și comunicării (T.I.C.) și realizarea aplicațiilor practice.**

N.B. Aspecte metodologice și didactice privind utilizarea TIC la lecțiile de geografie se regăsesc în *Sugestii metodologice privind organizarea procesului educațional la geografie, anul de studii 2015-2016.*

Strategiile de formare a competențelor la disciplină necesită o cunoaștere și selectarea adecvată, propusă prin recomandările în continuare:

Strategii centrate pe activitatea profesorului și pe acțiunea de predare:	Strategii discursive și explicative Strategii discursive și conversative Strategii discursive și demonstrative Strategii algoritmice (prescriptive)
Strategii centrate pe activitatea de învățare și interacțiunea profesor – elev:	Strategii bazate pe cercetare și explorare (cercetări investigative) Strategii bazate pe exploatarea manualului Strategii bazate pe exploatarea diferitelor suporturi de instruire Strategii problematizante Strategii bazate pe utilizarea modelelor

	Strategii bazate pe activitatea practică
Strategii centrate pe construirea de proiecte.	Strategii bazate pe tehnologia informației și comunicării (TIC) Strategii mixte Strategii integratoare: strategia holistică Strategii de evaluare

Această clasificare ilustrează atât conținutul lor presupus de formularea lor, incluzând totodată o notă de exhaustivitate metodei predominante (așa cum ar părea la prima vedere), precum și caracterul principal al demersului de ansamblu la geografie. Totodată, acestea au o semnificație în condițiile în care luăm în considerație elementul timp.

Strategiile de evaluare selectate corect au un rol deosebit, dar foarte dificil se selectează.

Aceste strategii reprezintă o aplicare a exigențelor proiectării strategiilor asupra proiectării instrumentelor de evaluare și a tipului acestora. În principiu, pot exista următoarele strategii de evaluare:

a) Strategia evaluării continue: după curriculum, sau după criteriile de acordarea a notelor; aceasta presupune un set de teste secvențiale, obligatorii după fiecare unitate de învățare și opționale în interiorul acestora. Acest model poate fi aplicat și pentru programa de examen la BAC, în condițiile în care testele secvențiale se aplică pe parcurs și nu numai după parcurgerea integrală a acesteia; diferența dintre evaluarea după curriculum și după programa de examen este legată mai mult de diferența dintre competențele din curriculum și cele ale programei de examen. Ambele pot să fie corelate prin intermediul competențelor de evaluare. Modelul acestei strategii este ilustrat de consemnarea într-un tabel a secvențelor de învățare și a testelor asociate acestora; în cazul criteriilor de notare, acestea înlocuiesc finalitățile programei și de evaluare;

b) Strategia evaluării finale: are toate caracteristicile evaluării din situațiile de examen; în mod frecvent însă, după evaluarea continuă se poate realiza o evaluare finală, prin teste integratoare. În cazul examenelor, testele au caracter integrator, dar au o anumită selectivitate; evaluarea finală trebuie să aibă în vedere un anumit raport între tipurile de itemi, tematica interioară parcursă (principalele capitole).

c) Strategia evaluării holistice: aceasta se referă la evaluarea unor secvențe de învățare parcurse după un proces de instruire de tip holistic, vectorizat de o strategie asemănătoare. Dezvoltările teoretice și practica unei asemenea strategii rămâne un deziderat pentru următorul interval de timp.

Exemple:

În ceea ce urmează vom da câteva exemple de construire a unor strategii de instruire, cel puțin la nivel formal și intențional, pornind de la două conținuturi din Geografia mediului, clasa a XII-a.

Conținuturi	Competențe specifice	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
Geosistemul și ecosistemul. Particularități și funcții.	Caracterizarea complexă a unor obiecte, procese, fenomene geografice.	- explicația - analiza unor hărți, fotografii	- fotografii - hărți - modele - manualul	Test secvențial
Hazardurile naturale și antropice. Impactul acestora asupra mediului.	Manifestarea unui comportament critic și constructiv față de problemele mediului și ale societății	- analiza unor situații problemă - selecție și grupare	- texte; - date; - imagini și secvențe video; - animații.	Aprecieri orale

IV. Curriculum evaluat

Din perspectiva analizei relației curriculum – evaluare, se poate considera că, procesul de evaluare este fundamentat pe un ansamblu de **principii de evaluare** cum ar fi:

- ✓ principiul evaluării complexității și accesibilității curriculumului la disciplină;
- ✓ principiul evaluării coerenței dintre competențele – cheie transversale și competențele specifice la disciplină;

- ✓ principiul evaluării coerenței dintre recomandările privind sugestiile de conținuturi curriculare și strategiile didactice.

Tehnologia unei evaluări fondate la geografie trebuie să respecte, integral sau cel puțin parțial, relația:

- ✓ *competență – standard care urmează să fie evaluat;*
- ✓ *obiectiv de evaluare – matrice de specificație;*
- ✓ *forma de evaluare – proba și sarcinile;*
- ✓ *barem analitic de apreciere – grilă de evaluare;*
- ✓ *mod de scorare – convertirea punctajului acumulat în notă.*

La ora actuală se tinde spre o evaluare complexă, realizată prin intermediul unei metodologii complexe și a unor instrumente diversificate. S-a extins gama metodelor de evaluare folosite de cadrele didactice la clasă, vorbindu-se tot mai mult despre complementaritatea metodelor tradiționale (evaluări orale, scrise, probe practice etc) cu altele noi, moderne (portofoliul, proiectul, investigația, autoevaluarea etc), ce reprezintă, de fapt, alternative în contextul educațional actual.

Evaluarea rezultatelor învățării la *Geografie*, are drept scop determinarea nivelului de realizare a competențelor specifice și sub-competențelor la disciplină, în acest sens, profesorul va proiecta activitatea de evaluare concomitent cu proiectarea demersului de predare – învățare, incluzând următoarele tipuri de evaluări:

- ✓ **evaluarea inițială** (obligatorie pentru fiecare clasă la începutul semestrului I și pentru clasa a V-a, atunci când încep cursul);
- ✓ **evaluarea curentă/formativă** ce presupune prezentări, postere, portofoliul, tabele conceptuale, enunțuri geografice etc;
- ✓ **evaluarea sumativă**, ce presupune finalul fiecărei unități de învățare. Numărul de evaluări sumative obligatorii pentru anul de studii 2016-2017 include **pentru ciclul gimnazial - 4 evaluări și pentru ciclul liceal (clasele X-XI)-6 evaluări, clasa a XII-a- 4 evaluări.**

Componenta evaluare la disciplină va fi realizată în baza instrumentarului didactic aprobat - *Standardele de eficiență a învățării și Referențialul de evaluare* ce permite determinarea performanțelor realizate în învățarea, explorarea și interpretarea fenomenelor geografice.

Pentru treapta de liceu tezele semestriale la geografie se stabilesc anual conform ordinului Ministerului Educației solicitând din partea profesorului respectarea cadrului prestabilit – elaborarea și prezentarea în termen conducerii instituției de învățământ a următoarelor instrumentelor de evaluare:

- matricea de specificație (o singură matrice de specificații pentru toate variantele de teste elaborate);
- obiectivele de evaluare (corelate cu competențele/sub-competențele evaluate);
- testul pentru teză (nu mai mult de două variante de teste pentru o clasă);
- baremul de corectare pentru fiecare variantă de test.
- schema de convertire a scorurilor în note este alcătuită doar după ce testele sînt verificate de către profesor. Schema este aprobată de conducătorul instituției de învățământ.

Evaluarea în bază de competențelor la *Geografie* presupune respectarea:

- **etapelor de proiectarea și elaborare** a unui test de evaluare a competențelor și anume: stabilirea competențelor specifice/sub-competențelor care urmează să fie evaluate, elaborarea obiectivelor de evaluare, corelate cu sub-competențele evaluate, alegerea tipului de itemi în corespundere cu conținuturile studiate; elaborarea baremului de corectare, elaborarea schemei de convertire a punctelor în note

- **dimensiunilor didactice ale procesului și anume:**

1) *Evaluarea cunoștințelor acumulate* – pentru a avea o anumită competență, elevul ar trebui să aibă cunoștințele integrate acesteia și acestea să fie de bună calitate (temeinice, structurate). Cunoștințele declarative stocate de către elev în baza proprie de cunoștințe pot fi evaluate prin diferite tehnici și metode de evaluare. Evaluarea acestor cunoștințe este mai exactă.

2) *Evaluarea capacității de aplicare a cunoștințelor* Cunoștințele acumulate sunt importante în dezvoltarea intelectuală a elevului și pentru a fi utilizate în activități practice, în rezolvarea de situații-problemă, în dobândirea altor cunoștințe. Metodele și tehnicile de evaluare a acestor rezultate vizează două aspecte: evaluarea procesului (a acțiunii realizate) și evaluarea produsului (a rezultatului). *Evaluarea procesului de aplicare a cunoștințelor* se întemeiază pe prezumția că în condiții în care este utilizat un anumit mod de lucru, a cărei eficacitate este verificată se obține rezultatul așteptat. *Evaluarea produsului (rezultatului)* presupune stabilirea unor indicatori referitori la însușirile pe care ar trebui să le îndeplinească produsul obținut, pentru a fi apreciat prin raportare la obiectivul vizat. Evaluarea produsului nu exclude evaluarea procesului. În procesul de învățare, este important să fie evaluat atât procesul, cât și produsul deoarece interesează să fie învățate tehnicile de lucru prin care se obține rezultatul dorit.

3) *Evaluarea capacităților intelectuale* este corelată cu obiectivele formative. Obiectul evaluării îl constituie capacitățile de: a observa, a analiza, a formula ipoteze, a interpreta, a rezolva probleme, a argumenta etc. Evaluarea capacităților este dificilă. 4) *Evaluarea trăsăturilor de personalitate, a atitudinilor, a conduitei formate*. Trăsăturile de personalitate sunt atât condiții, cât și rezultate ale acțiunii educative.

Aspectele de apreciere a calității testului sunt:

Relevanța testului = gradul în care itemii testează comportamentele dorite și nu altele.

Echilibrul = modul în care se realizează o testare proporțională a fiecărei componente a comportamentului, în conformitate cu intenția celui care a proiectat testul.

Eficiența = măsura în care este folosit timpul profesorului pentru administrarea și corectarea testului și timpul elevilor pentru preformarea testului respectiv.

Obiectivitatea = reflectă gradul în care itemii sunt suficient de explicit formulați iar răspunsurile suficient de clare, încât orice specialist să poată obține scoruri identice sau asemănătoare.

Specificitatea = măsura în care itemii testului sunt suficient de specifici încât să evite situația în care un elev poate obține scoruri satisfăcătoare, fără a studia materia respectivă.

Dificultatea = gradul în care itemii și testul în ansamblu corespund ca grad de dificultate nivelului subiecților vizați.

Puterea de discriminare = măsura în care itemii discriminează elevii bine pregătiți de cei slabi pregătiți și în care testul asigură o largă distribuție a scorurilor pentru elevii cu un grad diferit de pregătire.

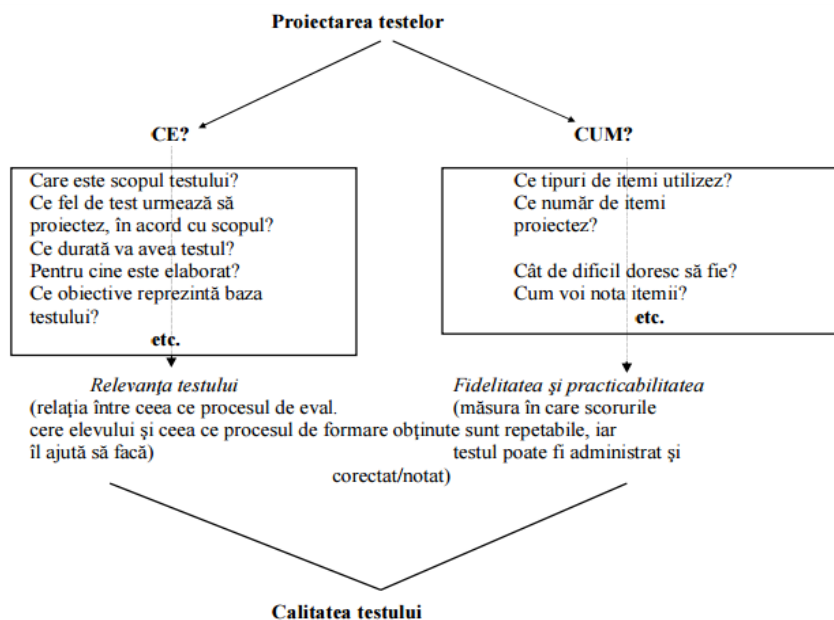
Siguranța = măsura în care testul oferă scoruri care corelează cu cele obținute prin alte metode și instrumente de evaluare, pentru același domeniu investigat.

Validitatea testului = măsura în care testul corespunde/evaluatează cunoștințele, abilitățile vizate.

Încadrarea în timp = măsura în care scorul obținut reflectă nivelul real al elevului și nu viteza sa de răspuns (cât știe, nu cât de repede răspunde).

Relevanța testului este foarte importantă în cazul în care vrem să asigurăm progresul și evaluarea eficientă a competențelor formate de aceea pașii de proiectare a unui test nu trebuie neglijați, ei fiind prezentați în schema alăturată.

În măsura în care un test are acest tip de relevanță și înregistrează scoruri fidele, poate pretinde a fi un test *valid*. În acest scop pot fi consultate modelele de teste postate pe www.aee.edu.md.



Pornind de la faptul că, funcțiile evaluării, cu componenta principală **notarea**, au căpătat o pondere mai mare în educație, dar este dificil de realizat obiectiv, or, evaluarea competențelor este cea mai dificilă componentă a curriculumului modernizat. Prin nota dată profesorul scoate în evidență pregătirea fiecărui elev, îl sancționează și mai puțin evaluează competența, în acest scop propunem descriptori de nivel orientativi la geografie.

Descriptori de nivel – Geografie

Nota 1: elevul obține produsul solicitat prin *fraudă*, prin încălcarea regulilor prestabilite, prin violență sau prin orice act ilicit - sustragere, deteriorare sau distrugerea unui bun (caietului sau testului de evaluare).

Nota 2: elevul *refuză* orice implicare în realizarea produsului respectiv.

Nota 3: elevul se implică la insistența profesorului în realizarea produsului solicitat, încearcă niște răspunsuri, dar nu depune efort vizibil pentru a obține produse relevante, corecte și complete. Răspunsurile la întrebările profesorului sunt la întâmplare. În cazul lucrărilor scrise, elevul predă o lucrare în care nu a scris decât elementele de identificare.

Nota 4: elevul se implică, depune efort dar produsul nu este relevant față de cerință. Elevul face confuzii și nu există legătură logică între cerințele referitoare la produs (de exemplu întrebările profesorului) și produsele realizate (de exemplu răspunsurile la întrebări). Nu cunoaște modalitatea de lucru cu harta.

Nota 5: elevul depune efort, produsul este relevant (se referă la cerințe), dar este incorect și lipsit de coerență, cu ezitări, sau cu unele încercări în aplicarea suportului cartografic.

Nota 6: produsul elevului este parțial corect (elementele incorecte fiind majoritare) și parțial coerent, prezintă obiecte și fenomene geografice fără aplicarea adecvată a suportului cartografic.

Nota 7: produsul elevului este parțial corect (elementele corecte fiind prioritare cu cele incorecte) cu aplicarea parțială a suportului cartografic.

Nota 8: produsul elevului este parțial corect (elementele corecte fiind majoritare) și / sau coerent parțial sau total, dar incomplet, cu mici inexactități în utilizarea suportului cartografic.

Nota 9: produsul elevului este corect, coerent și complet – dar numai cu ajutor din partea profesorului sub forma întrebărilor ajutătoare (la chestionarele sau răspunsurile orale), sub forma returnării lucrării cu observații, pentru refacere (la produsul scris sau fizic), cu utilizarea normativă a suportului cartografic.

Nota 10: produsul elevului este corect, complet și obținut fără ajutor din partea profesorului și maximă perfecțiune în utilizarea suportului cartografic.

V. Asigurarea didactică

În anul de studii 2016-2017 în scopul realizării procesului educațional la *Geografie* rămân în vigoare sursele didactice enumerate detaliat în *Sugestiile metodologice de organizare a procesului educațional la geografie în anul de studii 2013-2014 și 2015-2016* cu completările de rigoare privind manualele școlare (revizuire și reeditare):

- V. Sochircă, M.Mâtcu, *Geografia umană a Republicii Moldova*, editura Arc, 2016

Surse on-line utile:

- http://geografilia.blogspot.md/2010/09/ce-este-geografia_24.html
- <http://webpedagogia.blogspot.md/>

Corina Lungu, consultant superior, Direcția Învățământ preuniversitar, Ministerul Educației, GDS

Elena Sochircă, conferențiar universitar, dr., US Tiraspol, Facultatea de Geografie

Elena Beregoi, profesor de geografie, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, GDS.